

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Nicolai Hieronymi Gvndlingii J. C. Ivs Naturæ ac Gentivm

Gundling, Nicolaus Hieronymus

Halæ Magdebvrgicæ, 1736

Cap. XXXVII.

urn:nbn:de:gbv:45:1-208

§. CCXXVIII.

PLURA qui fingunt maiestatis iura, ad abusum fere incitant Principes, atque eorum aliquando tyrannidi, quæ est mera insipientia, adulantur: quorum de inuentis in prudentia civili tractabitur.

§. CCXXIX.

Quæ vero ex vnoquoque iure consequa ratione deducuntur, seorsum docenda non sunt: cum jam in iis, quæ generatim proposita, lateant. *confr. de hac materia C. Sigleri Tr. de iuribus maiest.*

CAP. XXXVII.

DE DIVERSA RERVM PVBLICARVM FORMA SEV VARIA MAIESTATIS MODIFICATIONE.

§. I.

IVra maiestatica simul sumta *ipssissima* maiestas sunt, seu summa potestates, hæc itidem *merum* ius, quod diuersis nominibus insignitur.

§. II.

Quæ, vbi in vna persona ita coalescunt, vt vnã voluntatem totius ciuitatis, vnãque quasi vitam atque animam

Republ. diuiduntur in simplices et compositas. Ad illas referuntur de monarchia, aristocratia et monarchia. In potestate ciuitates diuersimode variant, nec omnes definiti possunt, quoniam numerus eorum est infinitus et quotidie nouæ formæ inueniuntur.

nam efficiant, formam dicuntur constituere certam.

§. III.

Talis persona cum etiam in *Aristocratia*, ubi PAUCIORES & MELIORES itemque in *Democratia*, ubi POPVLVS, seu PLVRES regnant, inueniatur, consequens est, neque has destitui FORMA.

§. IV.

FORMA est vel *regularis*, vel *irregularis*.

§ V.

ILLA dicitur, non quæ regulam habet, ceu formant aliqui, sed in qua imperii vis obseruatur & subiectum cognoscitur illico, in quo illa resideat integre.

§. VI.

Quæ sicuti cum in *Aristocratia*, tum in *Democratia* sese exerit clare; ita perperam statuuntur istæ *irregulares*, ceu fere *Hobbesius* persuadere suis voluit: quamuis distindendum non sit, egyptiacæ potestatis summæ in Monarchia appare paullo celerius. Sed inde tamen abone concluderetur, deficere sic vitam in huiusmodi formis.

§. VII.

Multo minus recte aliquis ex eo inferret, Monarchiam *optimam* Reipublicæ,

Aristocratia est, si potestas est per se ipsam res p. c. minorem & eminentiorem partem partem. Democratia est quando solum iustitiam a populo non transferitur, sed ab eo retinetur, et administratio per magistratus exercitur.

In Democratia vix inquam cuitari possunt mala ista quæ in facti more naturaliter seruantur. Hinc frequentes in eiu modi ciuitate sunt turbæ, factionis editio, diuiditur autem Democratia in laxam et restrictam; illa locum habet, si omnis populus ob res magni momenti conuocari debet et secundum pluralitatem votorum omnia peraguntur. Restricta autem Democratia est si enatus et per magistratus a populo constituitur, qui rebus administrandis populi auctoritate præfunt. In restricta Democratia populus omnis etiam conuocari debet, et utraque res deceptis, feracissime tantum ut capibus grauissimis.

cæ speciem esse, aut Aristocratiam & Democratiam pessimas. Neutra *absolute* optima est. Inueniuntur in vnaquaque *commoda*, inueniuntur etiam *incommoda*. De comparatis autem in vtramque differi partem potest.

§. VIII.

Sufficit, in *omnibus* vnam voluntatem inueniri, cum opus est ista: siue ea deinde ab vna persona physica, siue mystica, hoc est, collegio, certisque curiis exerceatur.

§. IX.

Quin falsum est, quod credunt nonnulli, in *democratia* imperare *omnes*, & *singulos*, aut tum statim adesse *democratiam*, vbi *plures* coeunt.

§. X.

Nec magis verum, antiquitatem aliquid huic, vel illi *formæ* prærogatiuæ conciliare. Nam etsi *REGNUM* omnium *memoratur primo*, non sequitur tamen, vt, quod *primum* est, sit *absolute optimum*. Qui *Democratia* speciem omnium primam dicunt, ratiocinationibus indulgent, vbi de facto disceptatur.

§. XI.

Id quæri dignum, an perduret vita & *anima ciuitatis vna*, etiamsi vel *ELECTIO* obtineat, vel *SUCCESSIO*? Et pu-

tem id *contingentibus* adnumerandum, quæ unitatem nec efficiunt prorsus, nec tollunt. Scilicet *electio* & *successio* personas tangit, non autem modum regnandi definit, nec illum impedit, nec multum promouet. Imo *successio* pane ab antecedente electione pendet; unde qui succedunt, e populi eligentis voluntate primæua succedere videntur.

§. XII.

Quæ *regula* non infringitur, *primum genitus* succedat, ex sorte nascendi? an qui Patre natus est Rege? legitimus, an filius naturalis, mas, an femina? quamuis cum ad sanguinem primum electi conseruandum respicitur, legitimorum *maior* fauor sit, atque *certainior* ortus; nec tanta *dignatio sequiori sexui* obtigerit, quanta *masculino*: cuius ratio obuia est certè vniuersis.

§. XIII.

Ceterum *SUCCESSIO* vel *pura* & *illimitata* est, vel *limitata*.

§. XIV.

ILLAM appello cum a certa familia *non disceditur*; simulatque ordo succedendi in antecessum est signatus. HANC, ubi ex certa familia eligendus demum est,

Ad
res
par
tibus
ad
iur

De
ma
jor
et
min
or
et
con
acc
p
Ad

est, qui sit regnaturus: qualis successio in *Dania* obtinuit olim.

§. XV.

ORDO successionis vel SENIORIBVS ex familia fauet, vel LINEAM primum geniti praefert, qui propterea *linealis* dicitur.

§. XVI.

LINEALIS vel *agnaticus* est, vel *cognaticus*. COGNATICVS & masculos admittit & feminas ex linea delecta: qualis successio vulgo appellatur *Castellana*. AGNATICVS tantum masculos includit, feminas excludit: eaque successionis species vocatur *Francica*.

§. XVII.

Quod sicuti ab arbitrio populi primigenio pendet; ita vel *evidenter* omnia sunt disposita & definita: vel aliquid *ambiguitatis* adhuc in prima dispositione remansit. *Posterius* si contingat, commoda interpretatio non negligenda est quidem; sed vereor, ut multum proficiant doctores; aut populi vox finitura sit litem. Neque enim parti vtrique deerunt rationes; ac populi favor vero contrariae factioni semper videbitur suspectus.

Ii 5

§. XVIII.

hunc civitatis
et recipi; ea quidem
ut ubi omni civi-
tate, seu ut alia
interrogatio qua
vnto imperio
apparet civitatem
to civitate, com-
onem deprehendit
vnto seu in vo-
luntate reman-
quidam pleban-
in unum unum
in unum unum
in unum unum

§. XVIII.

Cumque arbitraria populi de successione disponentis voluntas dicitur; per se patet, plures posse excogitari successione species, quam indicauimus. *Miuri* FRATRES defuncti regnatoris præferre solent FILII; vt qui certius participare illius sanguinem creduntur, quam qui pro filiis eiusdem habentur. Etiam alternatio aliquando inter filios placet, antequam ad *primi successoris* DESCENDENTES redeat Principatus: quem modum Germani nostri *Mutschierung* appellant, isque aliquibus in prouinciis obseruatus est interdum.

§. XIX.

Ad nostrum propositum vero fat est, adnotari varia themata, & succedendi modos diuersos; quos ius naturæ necessarium determinare nequit; nec quemquam illorum respuit interea.

§. XX.

Quin addas, velim, animaduerti non solum successione ordinem in Monarchiis, verum etiam in Aristocratiis, quid? quod Democratiis: qua de re *Heruius* euoluendus in *element. prudentiæ ciuilibis* part. I. sect. X. n. 9.

§. XXI.

Quod quemadmodum iterum ab arbitrio

ut
res
pop
ab
iur

in
se
cic
dru
et
pop
se
om
ora
acc
p
n

bitrio populi pacifcentis, aut etiam aliquando a *violencia* procedit, ita admodum decipiuntur, qui inde fontem causamque rerumpublicarum irregularium vnice reperunt, atque, vbiunque populus cum imperante pacifcitur, vitam, atque vnitatem imperii tolli, aut saltem vehementer imminui cum Hobbesio contendunt.

§. XXII.

Absonum quippe est, POPVLVM tantum pacifci inter se, non autem Imperantes cum populo, ne rumpatur imperii energia, aut tollatur. Perinde namque hoc est, atque si quis statueret, tolli patris auctoritatem, vel vehementer concuti, cum is aliquid liberis promittit suis.

§. XXIII.

Potius ausim adfirmare, etiam in ciuitatibus, quibus VIOLENTIA ortam dedit, non deesse pacta Principum cum populis, sub iugum licet missis. Consentiant namque 1) vt maneant coniuncti, vt 2) agnoscant nouum Dominum pro vero imperante 3) vt hæc vel ista maneant ciuitatis forma regimenque.

§. XXIV.

Quidquid differentia occurrit, in eo cubat, quod pactum hoc loco incipiat

insue civitatis
et regni; ea quidem
ut iura omni, civi
centur, sunt abbe
interrogantia qui
in vno imperio
systemate civitatum
to civitates, omni
vniem deprehendit
omni, seu in vo
absolite regnan
quodam plura
in vniem vniuersa
et, in vniem, quod
et, in vniem

piat a capite, ac principe victore; altero casu vero initium ducat a populo, sui adhuc iuris existente. Sat est, nullam *sine pactis* Rempublicam concipi, & *imperantes* interea *iubere, subiectosque obedire.*

§. XXV.

IVSSIO, seu IMPERIVM HERILE vero vtut distingui mente potest a paterino, seu rectorio; timeo tamen, ne in *concreto* & applicatione illa distinctio nullius momenti sit, quia iste modus regendi & imperandi in actibus rerum vix comparet distincte. Quod enim in mente imperantium, ac paciscentis populi latet simulatque variis obtentibus eludi potest, nullam certe in controverſiis gentium præstare vsum potest: eoque in praxi (*) herilium atque rectoriarum rerumpublicarum distinctio concidat necesse est; multoque minus *herile imperium* ciuitatem efficiet a regula declinantem, etiam si tale regnum simul in patrimonio foret, in quo, alienandi facultatem Rectori competere aliquando iure posse, defendimus. Saltem *Simensium* imperium sat lenè est; & tamen eorum Principes e domo regnatrice futuro imperio destinant, quem volunt, &, quando non reperi-

Am
res
par
isth
ad o
iur

mo
se
cia
dru
et
pop
se
ora
ora
acc
p
A
ii

peritur in ea successor, suo iudicio, dignus, alium nominant pro arbitrio. Ex quo, præter ea, quæ cap. XXXIV. animaduertimus, perspicue elucet, nomen *patrimonialis regni* duntaxat horridum videri, rem autem non item, Doctoresque id verbi cauillari, ceu vocem *regni usufructuarii*: immemores, omne simile claudicare, remque comparandam cum comparata in vno solo *tertio* conuenire.

(*) v. *Thomas*, ad *Huberum* L. I. S. VIII. c. 3. n. 20.

§. XXVI.

Igitur restat *potestas summa* TEMPORARIA, quam deflectere a regula credunt quidam. Negat etiam *Bodinus*, eam posse certo tempore circumscribi. Quod non habet satis argumenti: dummodo cetera recte sint constituta. Ad naturam potestatis *duratio* ac tempus nihil facit: quanquam maiorem is incutit terrorem, qui *perpetuo* maiestatis splendore micat, quam, qui *temporario* iure est ornatus. Quidquid disceptatur, ad exempla pertinet. *Grotius* Dictatori Romano summam potestatem adscripsit, *Puffendorfius*, & *Boeclerus* negarunt. Idem de Tutoribus dubium obiectum fuit. Sed ipse *Dionysius Halycarnassæus* Dicta-

stusue civitatis
est regis: ea quidem
ut iura omnia, cum
vicentur, sunt ab
prorogata, quæ
in vno imperio
supremate civitatis
pro civitate, con
vionem deprehendit
onse, in se in vo
et absolute regnan
equiditibus plura
col in ius, vniuersa
re, in eandem, quæ
re, arguitur.

Dictatorem vt summa potestate fulgentem describit. *Hertius* vero, quod ad tutores, ita exposuit *Grotii* doctrinam, vt de iis potissimum ea sit intelligenda, qui summam simul auctoritatem a populo acceperunt, vt *Odo* Franciæ Rex, ac nostra ætate REGENTES in Gallia.

Confer. *Hertius* Element. prudent, Ciuil. part. I. Sect. VII. n. 8. p. 129.

§. XXVII.

Ergo potius IRREGVLAREM definitio Rempublicam, vbi maiestas pluribus, simplici solum obligatione coniunctis, vel *diuisim* in ea competit, vel *indiuuim*.

§. XXVIII.

REGVLA enim est a natura Reipublicæ petita, vt ita sit connexus status, ne vna illa voluntas impediatur; omnisque scissio tollatur, nec controuersia de iure potestatis reliqua maneat. Talis vnitas est anima Reipublicæ: ad eam totum artificium tendit.

§. XXIX.

Ex quo prorsus confutantur, qui in rebuspublicis quibuscunque, etiam in Germania, *regulam* offendi clamitant. Neque enim *hoc* ad *κρηόμενον* pertinet, an adsint leges? verum, an ita illæ sint com-

Am
per
iust
ad
iust

Q
mo
sen
cic
dicit
et
pop
de
om
ora
acc
177
11

comparata, vt ne remora iniiciatur spiritui imperii vitali, nec vnus alterum impediatur in iurium exercitio.

§. XXX.

At iam vero facile deprehendemus, non posse seruari *vnitatem*, vbi aut plures *indiuifim*, quemadmodum in *dyarchiis*, aut *tryarchiis* imperant, aut ita iura sunt *diuifa*, vt penes *principem* fit ius belli, penes *senatum* pacis, penes *populum* tributorum. Ea ratione NEUTER habebit maiestatem, quia cuique non nihil deest: neuter conspirabit, nisi cum metus externus vrget, aut potentia infirmiore cogit. Potius quisque alterum, quando vult, in sui iuris impedire exercitio poterit.

§. XXXI.

Talem Reipublicæ speciem qui appellant MIXTAM, ferendi quadantenus sunt, si mixtum idem sonet atque *irregularare*.

§. XXXII.

Et tum vero concidet fortassis *de-cantata* mixtæ reipublicæ *formositas*: quam acutissimus *Sidneus* Anglus alii-que mente depingunt.

§. XXXIII.

Dico mente. Extra mentem enim nihil suauitatis deprehenditur, nihil con-
COR-

atque civitate
est res: ea quidem
ut iura cum civi-
tate, sunt alie
prærogativa gau-
diis vno imperio
systemate civitatis
pro civitate, con-
sionem deprehendit
conferre, seu in vo-
ni absolute regnan-
requisitus plerumque
hol iurium vnitas
nem præcedat, quæ
res, inquit.

cordiæ, nisi ex accidenti. Vnde etiam *Hertius* emendandus, qui sub *irregulari* Republica felicem sæpius vitam viui scripsit. Felicitas quippe, pro diuersa relatione atque comparatione, varias species induit. Polonia seruatur in turbis; talisque felicitas oritur aliquando ex contingenti, quam neutiquam miratur, aut approbat sapiens.

Adde *Beli* meditationem *dans les pensées diuerses sur la comete* de felicitate Germanici regni.

§. XXXIV.

Vnde nunc facile diiudicatur quæstio: an LEGES, quas vocant, FVNDA-MENTALES, *irregularem* efficiant ciuitatem? Et credam, quidquid *Grotius* distinguat inter obligationem, quæ cadit in exercitium actus, & quæ directe in ipsam facultatem. Constat certe potestatem sic fieri deuinctam, & cogi posse; nempe, vt sic, non aliter expediat administratio imperii. At *supra* demonstrauimus, summum imperium solum esse a coactione.

§. XXXV.

Vnde patet, quid de TEMPERATIS rebus publicis, quas regularibus atque irregularibus alioquin interponunt, habendum sit? Summum imperium, aiunt, manet,

Am
res
par
tist
ad o
pist

q
mo
ser
cie
dru
et
pog
sel
om
ora
qua
pist
"

manet penes personam vnam, *physica* fit, an *mystica*; sed exercitium quorundam iurium fit per certum collegium, cui istud committitur, aut hoc uni iterum committit personæ, seu Principi: taliaque temperamenta obseruari igitur cum in monarchiis, tum polyarchiis.

§. XXXVI.

Verum vt, quod res est, fatear, aut eadem cantilena, quam acceperè a *Grosio*, occurrit, aut nihil singulare affertur. Quæritur, an libere committat is, cui facultas committendi exercitium iurium maiestatis tribuitur? Si hoc, manet forma *ad regulam* composita; & tum nihil noui dicitur. Sin istud, nempe, vt obstringatur ad committendum; cogique possit, vt committat; insulsus certe sit oportet, qui non intelligat *maiestatis diuisionem*, aut ius exercitiumque *pro indiuiso*. Immo uero ius summum non est, quando eius exercitium liberum deficit. Nam & ipsum ius libertas est, per ea, quæ cap. III. in medium tulimus.

§. XXXVII.

Id uerius est, a *ciuitate simplici* differre *COMPOSITAM*, quam *omnium ciuitatum* dixeris.

Kk

§. XXXVIII.

Ex duabus pluribusue ciuitatibus, una componi potest respublica; ea quidem, si est conditio, ut uera unum, cuius ubi mutuo comunicentur, seu ut altera resp. præ altera prerogatiua gaudeat. In utroque casu, ratio imperiorum admittitur, quæ & systemate ciuitatum differat. Potestas uero ciuitatis, conueniendi per unionem deprehenditur, ut potius utriusque, consensu seu in uoluntate principum absolute separatum. Sed non requiritur plerumque amplexus seu dimmutio iurium unionem tam recte ad unionem præcedens, quæ tam, nonnulli dicitur, inueniunt.

§. XXXVIII.

Multi vero SYSTEMATA ciuitatum ad irregulares respublicas referunt: tamen non habent rationem.

§. XXXIX.

Quod vt eluceat, videndum primo, quomodo coalescant diuersæ ciuitates.

§. XL.

Et accidit illud ea ratione, vt vel *una* fiat *textura*, vnum os, vti *Sabini* coaluere cum Romanis, vel, vt maneant ciuitates *dissimiles*, suasque leges retineant, etiamsi in publicis regni conuentibus admittuntur, vti nunc *Scotia* iungitur *Anglie*; vel denique, vt instar APPENDICIS primariæ ciuitatis habeantur regna & prouinciæ, ceu vetere in imperio Romano. Rechercher si: an monarchia vniuersalis in Europa sit perfecta.

§. XLI.

De iis non loquimur, quoniam non manent prorsus *diuersæ* ciuitates.

§. XLII.

Et HÆ vero vel ita coniunguntur, vt EADEM persona imperet diuersis corporibus, vti CAROLVS VI. imperat *Hungariæ*, *Bohemiæ*, *Neapolitanis*, vel vt accedat PECULIARE FOEDVS, cuius vi quædam

et
per
sist
ab e
sist

et
ma
se
cu
dne
et
pog
de b
om
ora
con
que
pog
et

dam summi imperii partes coniunctim sunt exercendæ, e. gr. vt eosdem habeant hostes, eosdem amicos, ceu *fœderatum Belgium, Heluesii.*

§. XLIII.

PRIORIS generis Respublicæ non sunt systematicæ: tametsi a multis ita vocantur, quoniam *non adest coniunctio.*

§. XLIV.

Ergo de POSTERIORIBVS sermo est. Et hæc vel sunt *regulæres*; vel *irregulæres.*

§. XLV.

IRREGVLARIS esse videtur, cum latenter & quasi fortuito ita ciuitas aliqua magna in eum statum delabitur, vt plures nouæ quasi ciuitates surgant, quæ cum vno quodam capite vtunque connexæ, sed locis, iuribus, administratione disiunctæ, laxo imperii vinculo sub ANTIQVIS interea SCHEMATIBVS subsistunt: qualis est *imperium Romano Germanicum*, in quo CAESAR aliqua iura præcipua seruat, alia ELECTORES, PRINCIPES, COMITES, CIVITATES, sub antiquis *noniibus* exercent; cumque extra imperii conuentus considerantur, seorsum quasi agere & imperare videntur: indeque est,

Kk 2

quod

quod nonnulli Auctores imperium nostrum depingant vt fluctuans inter *Monarchiam* & *ὀμόνοια* *fœderatorum*.

§. XLVI.

Et eiusmodi Respublicæ, cum non vno momento, sed variis casibus, bellis, conuersionibus, religionis diuersitate ac suspicionibus in neruum erumpentibus, in talem formam abierint, non quidem cōnuiciis proscindi debent; sed nemo tamen eas pulcerrimas & suauissima harmonia conspirantes appellare cogitur.

§. XLVII.

Quo sensu ferri potest MONSTROSAE reipublicæ appellatio. *Regularia* certum & artificiale nomen gerunt, quia ad artem omnia, quam reipublicæ natura poscit & patitur, coagmentata sunt, *Irregularia* distincto nomine carent & confusa vagoque voce signantur; prorsus ac domus, nihil, quod architecturæ congruat, ostendens, sine *peculiari* nomine indicatur, vel inter *irregulares* per auersionem refertur. Estque iam cognitum, plures in orbe Europæo *irregulares* inueniri ciuitates, quam regulares: quod malum *stultitia* regnan-